

Ольга Заболотська,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри англійської філології та світової літератури
імені професора Олега Мішукова,
Херсонський державний університет
<https://orcid.org/0000-0002-8899-8244>
м. Херсон, Україна

Об'єктивація образу Нью-Йорка в романі Кендіс Бушнелл «Літо і місто»

The image of New York in the novel "Summer and the City" by C. Bushnell

***Анотація.** Сучасні лінгвістичні студії розглядають поняття «образ» з різних підходів: як продукт авторського й читачького сприйняття певного об'єкта зображення, як філософській конструкт, що має історичне та культурне підґрунтя. Різноманітність трактувань даного терміна визначається його використанням в різних науках, зокрема філософії, психології, мистецтві, літературі та лінгвістиці. Згідно аспекту дослідження, розглядають «образ», «художній образ», «словесний образ», «словесно-поетичний образ». Важливо, що у тканині художнього твору образом виступають не тільки персонажі творів, але й неживі предмети, метеосимволи, абстрактні поняття тобто кожний елемент тексту, до якого застосовують образне зображення. В різні часи та епохи образ Нью-Йорка приваблював увагу письменників, політиків, літературознавців, видатних постатей сучасності. Науковці досліджували асоціативні поля задля створення образів макроурбаноніма New York City з урахуванням міфопоетичних та культурно-історичних факторів (Мітькіна Є., Мардаренко О.), поетику образу Нью-Йорка у романістиці 20–80-х рр. (Боклах Д.). Твори відомих англомовних авторів розкривали погляд на образ Нью-Йорка в різні соціальні та культурні періоди розвитку США. У фокусі нашої розвідки – літературний твір сучасної письменниці Кендіс Бушнелл «Літо і місто». Метою статті – є виявлення особливостей об'єктивації образу Нью-Йорка в романі Кендіс Бушнелл «Літо і місто». У ході дослідження роману було здійснено комплексний аналіз із залученням різних методів дослідження, зокрема інтерпретаційно-текстовий аналіз сприяв декодуванню імпліцитних смислів, що об'єктивують образ міста у певних контекстах, семантичний аналіз дозволив розкрити семантику мовних одиниць, які імплікують певні характеристики Нью-Йорка, лінгвостилістичний аналіз уможливив виявлення тропів та фігур мовлення, які розкривають специфічні риси міста у площині даного твору. Новизна – вперше виявлено специфіку реалізації образу Нью-Йорка в сучасному романі К. Бушнелл «Літо і місто». Висно-*

вки. Вилучені у романі лексеми об'єктивують переважно негативний образ Нью-Йорка. Стилістичні тропи (метафора, метонімія, порівняння), інтертекстуальні елементи, внутрішні монологи героїні імплікують образ міста у романі.

Ключові слова: образ, мовні одиниці, об'єктивація, імплікація, негативна конотація.

Summary. Modern linguistic studies investigate the notion of "image" from different approaches: as a product of the author's and reader's perception of a certain imaginative object, as a philosophical construct that has historical and cultural bases. The variety of interpretations of this term is determined by its use in different scientific paradigms, including philosophy, psychology, art, literature, and linguistics. According to the aspect of research one differentiates "image", "artistic image", "verbal image", "verbal-poetic image". It is important that in the literary text, not only the characters are considered to be images, but also inanimate objects, weather symbols, abstract concepts, that is, each element of the text to which a figurative image is applied. In different times and epochs, the image of New-York attracted the attention of writers, politicians, literary critics and outstanding personalities. Scientists researched the associative fields for the creation of images of the macro-urbanonym New-York City, taking into account mytho-epic and cultural-historical factors (E. Mitkina, O. Mardarenko), the poetics of the image of New York in the novels of the 20–80s (D. Boklah). The works of famous English-language authors revealed opinions concerning the image of New York in different social and cultural periods of the US development. In the focus of our study there is the novel "Summer and the City" written by a contemporary writer Candice Bushnell. The purpose of the article is to determine the peculiarities of the realization of the image of New York in Candice Bushnell's novel "Summer and the City". While researching the novel, a complex analysis involving various methods was carried out: interpretive and textual analysis helped to decode implicit meanings that realize the image of the city in certain contexts, semantic analysis made it possible to reveal the semantics of linguistic units that imply certain characteristics of New York, owing to linguistic and stylistic analysis tropes and figures of speech that reveal specific features of the city in this text were identified. Novelty of the research lies in the identification of the peculiarities of the realization of New York image in C. Bushnell's novel "Summer and the City" for the first time. Conclusions. Identified in the novel lexemes realize mostly negative image of New York. Stylistic tropes (metaphor, metonymy, simile), intertextual elements, internal monologues of the heroine imply the image of the city in the novel.

Key words: image, linguistic units, objectification, implication, negative connotation.

Вступ. Сучасні лінгвістичні студії розглядають поняття «образ» з різних підходів: як продукт авторського й читачького сприйняття певного об'єкта зображення, як філософській конструкт, що має історичне та культурне підґрунтя. На думку Л. Белехової, еволюція образу і способів його втілення у словесному мистецтві свідчить про

те, що зміни художньої свідомості та видів її мислення залежить від своєрідного бачення світу, притаманного певній мовній спільноті та детермінованого домінуючою культурною парадигмою [2]. Різноманітність трактувань даного терміна визначається його використанням в різних науках, зокрема філософії, психології, мистецтві, літературі та лінгвістиці. Згідно аспекту дослідження, розглядають «образ», «художній образ», «словесний образ», «словесно-поетичний образ». Важливо, що у тканині художнього твору образом виступають не тільки персонажі творів, але й неживі предмети, метеосимволи, абстрактні поняття, тобто кожний елемент тексту, до якого застосовують образне зображення, і яке є специфічним видом сприйнятої автором дійсності, складає його картину світу.

В різні часи та епохи образ Нью-Йорка приваблював увагу письменників, політиків, літературознавців, видатних постатей сучасності. Науковці досліджували асоціативні поля задля створення образів макроурбаноніма New-York City з урахуванням міфопісних та культурно-історичних факторів (Є. Мітська, О. Мардаренко), поезику образу Нью-Йорка у романістиці 20–80-х рр. (Д. Боклах). Твори Ф. С. Фіцджеральда, Вуді Алена, Генрі Міллера, Вашингтона Ірвінга, О'Генрі та деяких інших відомих англословних авторів розкривали погляд на образ Нью-Йорка в різні соціальні та культурні періоди розвитку США. Так, ще Томас Джефферсон характеризує Нью-Йорк як клоаку. Песимістичний погляд на Нью-Йорк у Г. Міллера створений відчуттям порожнечі, безглуздості життя міста (*nothingness, meaningless, hollow*) [4]. Образ Нью-Йорка як сталеве чудовисько спостерігаємо у творі «Манхеттен» із трилогії Дос Пассос «США». Івлін Во асоціює Нью-Йорк з неврозом, а для Джона Стейнбека Нью-Йорк сприймається як скандальне, брудне місто (*a dirty city, ugly city, scandal, madness*). О'Генрі декодує New York як місто-монстр [4]. У Вуді Алена, популярного кінорежисера і письменника, Нью-Йорк асоціюється з ідеєю морального і культурного розкладання [4]. Поряд з негативним баченням мегаполісу, рідко зустрічається і позитивна його конотація. Так, Дороті Паркер описує Нью-Йорк за допомогою прикметника *helpful*. Містом великих надій і можливостей стає Нью-Йорк для героїв роману «Великий Гетсбі» Ф. С. Фіцджеральда [4]. Ретроспективний аналіз розвідок даної проблеми уможливив узагальнення результатів попередніх досліджень. У фокусі нашої розвідки – літературний твір сучасної письменниці Кендіс Бушнелл «Літо і місто».

Метою статті – є виявлення особливостей об'єктивації образу Нью-Йорка в романі Кендіс Бушнелл «Літо і місто».

Методологія та методи дослідження. У ході дослідження роману було здійснено комплексний аналіз із залученням різних

методів дослідження, зокрема *інтерпретаційно-текстовий аналіз* сприяв декодуванню імпліцитних смислів, що об'єктивують образ міста у певних контекстах, *семантичний аналіз* дозволив розкрити семантику мовних одиниць, які імплікують певні характеристики Нью-Йорка, *лінгвостилістичний аналіз* уможливив виявлення тропів та фігур мовлення, які розкривають специфічні риси міста у площині даного твору.

Виклад основного матеріалу дослідження. Хоча значна кількість творів англomовних авторів присвячена великим містам, серед них Нью-Йорк займає пріоритетне положення. Головна героїня роману «Літо і місто» – Керрі Бушнелл – приїхала до Нью-Йорка, щоб познайомитися з видатними митцями і стати відомою письменницею. В її уявленні – місто і люди допомагають один одному у здійсненні своєї мрії. Але за свідченням подруги Керрі – Саманти, яка вже багато років мешкає у мегаполісі, – цього недостатньо для реалізації мрії: “*In New York, you need a shtick... Who you are, but better. “Embellish.” “And what brings you to the Emerald City?”*” [6]. Мовні одиниці *a shtick* (штучка, трюк), *embellish* (прикрашати) імплікують образ міста, якому потрібні надзвичайні люди. Порівняння Нью-Йорка з казковим містом *the Emerald City* з твору “Чарівник Смарагдового міста” додає певних характеристик мегаполісу та показує привабливість міста до звичайних людей, але і його недоступність та важкий шлях для самореалізації у ньому.

Велике місто по-різному знайомиться зі своїми мешканцями: Керрі пограбували одразу ж як вона приїхала у Нью-Йорк: “*Carrie was robbed her very first hour in New York...*” [6]. Та це не така несподіванка, бо кожного місто зустрічає на свій лад: “*That’s nothing. My car was broken into the second night I was here. They smashed the window and stole the radio*” [6]. Інтерпретаційно-текстовий аналіз наведеного уривку сприяє відтворенню образу міста як хижака, який грабує та знущається над молодиками.

Але місто може бути і лагідним та чарівним для таких як Керрі: “*It’s my first morning in New York! I rush to the open window, taking in the cool, damp breeze. The sound of traffic is like the whoosh of waves gently lapping the shore. I kneel on the sill, looking down at the street with my palms on the glass – a child peering into an enormous snow globe. I crouch there forever, watching the day come to life. First come the trucks, lumbering down the avenue like dinosaurs, creaky and hollow, raising their flaps to receive garbage or sweeping the street with their whiskery bristles.... The sky turns from gray to a lazy white... The streaky sunlight illuminates the corners of buildings...*” [6]. Лексеми *gently, lapping, illuminates* імплікують приємний образ міста і зачарованість

героїні його простором, що підтверджує її порівняння з малечєю, яка зазирає у чарівний *snow globe*. Опис міста як чарівного створює казкову атмосферу, в якій Керрі відчуває свою приналежність до цього міста: “*And that’s when it hits me: It’s like I’ve always been here...*” [6]. Вона ніби дитина, яка очікує на диво.

Цікавим представлено образ міста у наступному фрагменті: “*As the taxi weaves dangerously through traffic, I study the faces of the passersby. Here is humanity in every size, shape, and hue, and yet I’m convinced that on each face I divine a kinship that transcends all boundaries, as if linked by the secret knowledge that this is the center of the universe*” [6]. Інтерпретаційно-текстовий аналіз наведеного уривка та семантичний аналіз словосполучень *transcends all boundaries, the secret knowledge* уможливує розуміння міста як такого, в якому зникають межі, і його мешканці нібито володіють таємними знаннями про устрій всесвіту: *New York is the center of the universe*.

Керрі розуміє своє положення у великому місті: “*It’s one thing to write for the school newspaper. But New York is on a whole different level. It’s a mountain, with a few successful people like Bernard at the top, and a mass of dreamers and strivers like me at the bottom*” [6]. Стилістичний аналіз метафоричного звороту *New York... is a mountain*, дозволяє інтерпретувати образ міста – як недосяжної вершини, де Керрі наразі займає нижчу позицію. Протиставлення *successful people* та *dreamers and strivers* створює образ ієрархічності міста, яка існує в Нью-Йорку як мегаполісі: заможні та успішні люди протиставлені мрійникам, які сподіваються на щасливий квіток. Антоніми *at the top / at the bottom* інтенсифікують опозицію *successful people / dreamers and strivers*.

Образ міста відображено в оцінці його іншими персонажами. Так, Саманта зі свого досвіду проживання в Нью-Йорку доходить висновку, що це маленьке містечко, в якому люди пліткують один про одного: “*Besides, New York is a small town. Smaller than small, if you really think about it*” [6]. Іншою негативною рисою міста вона вважає завелику кількість можливостей, розбещеність людей, які проживають в мегаполісі: “*Because real estate is impossible in this town. ...men in New York are spoiled. They’re like kids in a candy store*” [6]. Лексема *spoiled* використовується у даному випадку для характеристики міста. Метафоричне порівняння чоловіків з дітьми, які мають можливість скуштувати будь-яку цукерку *like kids in a candy store* імплікує образ міста як простір великих можливостей, де людина з легкістю може стати розбещеною. Інтерпретаційно-текстовий аналіз уможливує створення образу міста – як середовища, яке морально калічить людей плітками та відсутністю почуттів. В наведених

нижче прикладах Нью-Йорк постає як місто розкоші та розваг: *“A glittering disco ball spins from the ceiling, but the music is something I’ve never heard, discordant and haunting and insistent, the kind of music that demands you dance”* [6]; *“It’s hard to imagine Manhattan as a center of industrialism, but they used to make everything here, from clothing to light bulbs to tools. A metal ramp leads to the gallery’s entrance, the railing decorated with all manner of chic, downtown types, smoking cigarettes and discussing what they did the night before.”* [6]. Семантичний аналіз лексем *all manner of chic, smoking cigarettes* імплікує образ богеменності Нью-Йорка.

І хоча в місті проживає безліч людей, Керрі відчуває більш гостро самотність, що доводить наведений фрагмент тексту: *“It’s my second Saturday in New York, and as I did work, for a few hours... I started to feel lonely. I decided there must be a particular kind of lonely in New York, because once you start thinking about all the millions of people out there eating or shopping or going to movies or museums with friends, it’s pretty depressing not to be one of them”* [6].

Значна роль у створенні образу Нью-Йорка відведена внутрішнім монологам головної героїні та її думкам, які представлені прямою мовою та діалогами з іншими персонажами. Так, розмірковуючи про життя у мегаполісі, Керрі намагається зрозуміти, що приваблює людей у місто: чи люди занадто божевільні, аби жити у ньому, чи місто робить їх божевільними. У такий спосіб героїня натякає, що Нью-Йорк – це хвороба, яка проникає у людину наскрізь і не можна вирватися з її полону.

У наведеному нижче фрагменті місто представлено в образі павука, який поглинає людей ніби мух, паралізуючи їх і не даючи можливостей вирватися за межі його павутини: *“And as we push through the crowd, I wonder if living in New York makes people crazy, or if they’re crazy to begin with and New York attracts them like flies”* [6]. Ця думка продовжується в іншому контексті: *“Maggie reveals her conclusion about why New Yorkers wear black. “It’s because it’s so dirty here. And black doesn’t show dirt... “Black is for funerals, they’ve died”... “But maybe New Yorkers like black because they feel like they’re living.” “Look at all those people. This isn’t living. It’s surviving.” “New York is about survival”* [6]. Чорний, колір притаманний павукам, вказує на безликість більшості мешканців міста. Метафора *like they’ve died* підкреслює інертне існування людей у Нью-Йорку, ніби нічого гарного вже не може статися. Опозиція *they’re living / they’re dying* характеризує життя людей у мегаполісі, які балансують між життям та смертю аби вижити. Образ міста об’єктивується у роздумах Керрі про долю дівчат, з якими вона познайомила тут. Всі ці історії залишають смуток у душі героїні: *“Maybe L’il is right about New York. She came here to win and the city beat her.*

If this could happen to L'il, it could happen to anyone. Including myself. ...Suddenly, I hate New York. No, scratch that. I don't hate New York. I only hate some of the people in it" [6]. Інтерпретаційно-текстовий аналіз уривку сприяє осмисленню мегаполісу метонімічно як людей, які знуццаються над іншими без жалю. Нью-Йорк постає як поле бою, де одні виграють, інші зазнають поразки.

У даному фрагменті образ міста експліковано за допомогою лексем *smoke and the damp smell of sweat*, що створює неприємне відчуття до нього: *"I push my way through the crowd. The air is filled with smoke and the damp smell of sweat, but there's the familiar buzz of excitement that indicates this is the place to be"* [6]. Але лексема *buzz of excitement* показує, що людям до вподоби все це і вони зачаровані пригодами, що трапляються в хащах мегаполісу.

У спілкуванні з подругами Саманти, Керрі розуміє, що кожний випробує свій шлях у великому місті: *"Sometimes there's no escaping the truth. "I didn't come to New York to be real"; "Didja come here to be fake?"*

"I came here to be new," she says. "I came here to be myself," Miranda adds. "I couldn't be, back home." [6]. Семантичний аналіз лексем *real, fake, to be myself* допомагає відтворити образ Нью-Йорка, який виступає індикатором особистості та вибору її шляху: кожна людина сама обирає чи залишатися самою собою, чи бути справжньою, чи вдавати себе іншою. Внутрішній монолог головної героїні доповнює уявлення про місто: *"Maybe Wendy had a point about New York, after all. No matter what you think you can be, when you're forced to stop and look at where you actually are, it's pretty depressing"* [6]. Інтерпретаційно-текстовий аналіз фрагменту показує, що, під час вибору людини для реалізації себе як особистості, місто настільки поглинає її, що у результаті вона може бути незадоволена власним вибором: тим, ким ти став у цьому місті – це не те, ким ти хотів бути насправді. Це може викликати депресивний стан у мешканців мегаполісу. Метафорично Нью-Йорк порівнюється з хижакком, який повністю пожирає людину і вводить її у депресію. І навіть коли здається, що все враховано і прийнято умови гри – місто грає за своїми правилами. Навіть Саманта зазнає поразку, хоча створила достатньо потужний імідж своєї особистості у Нью-Йорку і навчилася виборювати своє право на життя в ньому, що імпліковано в іронічному виразі *I had New York by the balls*, в якому обіграється ідіоматичний вислів брата бика за роги: *"Some things are simply indestructible. "How did this happen to me? I had it all figured out. I had New York by the balls. Everything was working. I was so good at being someone else"* [6]. Цей вислів допомагає створити образ сильної жіночої особистості, яка в змозі протистояти Нью-Йорку з його патріархальним устроєм. Проте Саманта зазнає

поразки і залишається невдоволена тим, де вона опинилася і яке її місце в цьому хижому мегаполісі. Інший спосіб змінити свій соціальний статус у Нью-Йорку – шлюб, до якого вдаються деякі жінки: *“Why get married in New York if you’re going to be a nobody? You might as well have stayed home. A wedding in New York is all about taking your proper place in society.” “The truth begins to dawn on me. “Dawn” implies something pleasant. Hope. A better day. A new beginning. This is no beginning. This is an end. A disgrace. An embarrassment”* [6]. Цікавим є те, що у Нью-Йорку як місті, де переважають домовленості та бізнес-стосунки між людьми, мова не йде про кохання. Нью-Йорк постає як ділове місто, яке вбиває почуття любові. Тому шлюб для Керрі асоціюється зі знуцанням, ганьбою: лексеми *end, disgrace, an embarrassment* доводять це.

Зрозумівши нарешті, що їй треба багато чому вчитися як у професійному зростанні, так і в особистісних стосунках, Керрі не втрачає надію здійснити мрії у майбутньому: *“Some people think writing is glamorous. They make the mistake of thinking it’s a good vehicle for becoming famous. But it isn’t. It’s only hard work. Years and years and years of it, and even then, most people don’t get what they want out of it.” I feel sick. Maybe, after four years of college, I’ll try again. I’ll storm the gates of the Emerald City, and this time, I’ll succeed. But for now, I’m too tired. Who knew eighteen could be so exhausting?”* [6]. У наведеному уривку Керрі використовує лексеми *too tired, so exhausting* у такій спосіб вказуючи на те, що місто не захоплює її, а витягує енергію з неї. Використання метафоричного звороту *the Emerald City* в описі міста Нью-Йорку дозволяє реконструювати інтертекстуальне посилання на сюжет твору Л. Ф. Баума, де головна героїня Дороти так само шукала свій шлях до недосяжного міста. У такій спосіб імплікується думка про недосяжність бажань головної героїні в американському місті мрій.

Покидаючи місто на деякий час, героїня відчуває, що вона ніколи не забуде його специфічний запах: *“I breathe deeply... because this particular smell will always remind me of New York and Samantha. It’s a mixture of old perfume and scented candles, cigarette smoke and something else I can’t quite identify: a sort of comforting musk”* [6]. Інтерпретаційно-текстовий аналіз фрагменту допомагає репрезентувати Нью-Йорк як божественне місто барів, ресторанів, заможних людей. В описі міста героїня використовує прикметник з позитивною семантикою *comforting*, що вказує на її гарне сприйняття міста.

Саманта нарікає Керрі – голубкою Нью-Йорка: *“You have indeed,” Samantha agrees. “I now declare you a pigeon. The official bird of New York City”* [6]. За символікою голуб – це вісник миру. Таким чином, Саманта вказує на місію Керрі у великому місті – нести мир і спокій. Коментар Міранди натякає на додатковий зміст цього контексту,

адже поряд з образом голуба постає образ щура, що протиставляє Керрі іншим представникам суспільства Нью-Йорку: *"The only bird in New York City," Miranda giggles. "... it's better than being a rat"* [6]. Вміння героїні залишатися справжньою, чистою, протистоїть розбещеним мешканцям міста, які ведуть щурачий образ життя. Керрі не втратила сама себе, місто не поглинуло її.

Таким чином, здійснивши інтерпретаційно-текстовий, семантичний та лінгвостилістичний аналіз мовного матеріалу роману доходимо висновку, що образ Нью-Йорка об'єктивується низкою мовних одиниць, які мають переважно негативну конотацію та імплікують образ міста як пожирача істинної сутності людини, недосяжної вершини у здійсненні мрій, як павука, як середовища великих можливостей, де людина з легкістю може стати розбещеною, як уособлення хаші, хижака, як місто розкоші та розваг, як середовища, яке морально калічить людей плітками та відсутністю почуттів, як полюбою, де одні виграють, інші зазнають поразки.

Висновки з дослідження. Екстраполюючи погляди різних авторів, що досліджували образ Нью-Йорка у своїх доробках, на площину нашої розвідки доходимо висновку, що навіть в сучасній літературі спостерігається негативне сприйняття цього мегаполісу. Аналіз мовного матеріалу твору К.Башнелл «Літо і місто» підтвердив цю думку. Образ міста об'єктивується за допомогою лексем з негативною семантикою, а також алюзій та метафоричних зворотів. Вагоме місце у романі приділено внутрішнім монологам героїні, через які імплікується цей образ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артук Г. О. Концепція міста в працях вчених-урбаністів чиказької школи. *Вісник Львівського університету*. Вип. 2. С. 848–851. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_sociology_2008_2_26
2. Белехова Л. І. Теорія образності в когнітивній перспективі. 2015. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/1515>
3. Боклах Д. Ю. Definitions and relationship of topos, loci, city's chronotope categories and their realization in the urban's text in a literary work. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series "Philology"*, (84), 2016. 249–258. Retrieved from <https://periodicals.karazin.ua/philology/article/view/6888>
4. Мітькіна Є. М. Характеристика елементів лексико-семантичної групи «місто» в художньому тексті. *Одеський лінгвістичний вісник Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2015. Спеціальний випуск № 6. 145 с.
5. Margolies E. *New York and Literary Imagination: The city in twentieth century and drama*. New York: McFarland & Company, 2008. 198 p.
6. Bushnell C. *Summer and the city*. URL: <https://www.amazon.com/Summer-City-Candace-Bushnell/dp/0008461089>